

Prosociální chování, altruismus, reciprocita

Zrušená přednáška

Jak moc jsme motivovaní sobeckým zájmem?

- *„How selfish soever man may be supposed, there are evidently some principles in his nature, which interest him in fortune of others, and render their happiness necessary to him, though he derives nothing from it, except the pleasure of seeing it.“ (Adam Smith)*

Proč lidé.....

- ... platí daně?
- ... přispívají na charitu?
- ... volí ve volbách strany, jež prosazují redistribucí zdrojů?
- ... pomáhají cizím lidem?
- Užitek?
- Co na to *homo economicus*?

An illustration on a teal background. On the left, a hand in a red suit sleeve holds a stack of gold coins and several green banknotes. On the right, a hand in a black suit sleeve is open, palm up. The word 'TAX' is written in large, bold, red capital letters between the two hands.

TAX

Prosociální chování

- Překračuje teorie osobního zájmu
- Lidem záleží i na blahobytu ostatních

- Prosociální preference odvozené z výsledku
- Teorie reciprocity
- Prosociální chování založené na identitě

bit.ly/3ZMEWz3

Prosociální preference odvozené z výsledku: *Altruismus*

- Nepodmíněná dobrota
- Nezávisí na tom, jak se naše chování dotkne nás samotných
- Unikátní lidská charakteristika
- Nesobeckost vůči nespřízněným jedincům
- Schopnost obětovat vlastní zdroje a užitek ve prospěch jiných lidí (neočekáváme nic z pět)
- Opozitum: závist, zlomyslnost

Prosociální preference odvozené z výsledku: *Altruismus*

- Lidem záleží na ostatních lidech
- Dokonalý altruismus
- **Užitek ostatních lidí přímo ovlivňuje náš užitek?**
- Nedokonalý altruismus – prosociální??
- Užitek ostatních ovlivňuje náš užitek jen částečně
- Averze k nerovnosti
- Užitek závisí na rozdílu mezi naším blahobytem a blahobytem ostatních

A stylized black silhouette of a human figure. The head is a solid black circle. The torso has a white heart cutout. The right arm is extended, holding a large red heart. A thin white horizontal line is positioned above the text.

Dokonalý altruismus

- Užitek ostatních lidí přímo se promítá do naší užtkové funkce. Lidé se chovají prosociálně, nebo přispívají na public goods
- Dárcovství, dobrovolnictví..

Nedokonalý altruismus

- Lidé jsou prosociální ne jen kvůli užitku ostatních
- Sami z toho jednání mají soukromé benefity
- Jde o tzv. *warm glow of giving*
- Dobrý pocit (ano, taky lze takovou abstraktní a psychologickou proměnnou chápat jako užitek)
- Odpovídá proporcionálně nákladům
- Externí motivace k prosociálnímu

Altruismus

- Nejčastější experimenty: DICTATOR GAME
- Jednoduchá hra, bez interakce
- Autor: D. Kahneman 1986, 74 % subjektů zvolilo alokaci zdrojů 50:50 a ne pro sebe výhodnější varianty
- Tisíce replikací v experimentech
- Experiment nabízí možnosti manipulací
- Jak moc diktátoři dávají napříč různými podmínkami?

Dictator Game

- Jednoduchá hra, bez interakce
- Autor: D. Kahneman 1986, 74 % subjektů zvolilo alokaci zdrojů 50:50 a ne pro sebe výhodnější varianty
- Tisíce replikací v experimentech
- Experiment nabízí možnosti manipulací
- Jak moc diktátoři dávají napříč různými podmínkami?

—

Dictator: Metaanalýza (Engel 2011)

- Standardně se hraje na kontinuu 0-10 USD (které Hráč 1 rozděljuje)
- Možnost pouze dvou rozhodnutí (půl na půl, nebo si nechat vše) zvyšuje pravděpodobnost rovného dělení (pro-social behavior)
- Otázka výše incentivy
- Je-li více v sázce, ochota dělit se klesá

Metaanalýza: Sociální vzdálenost

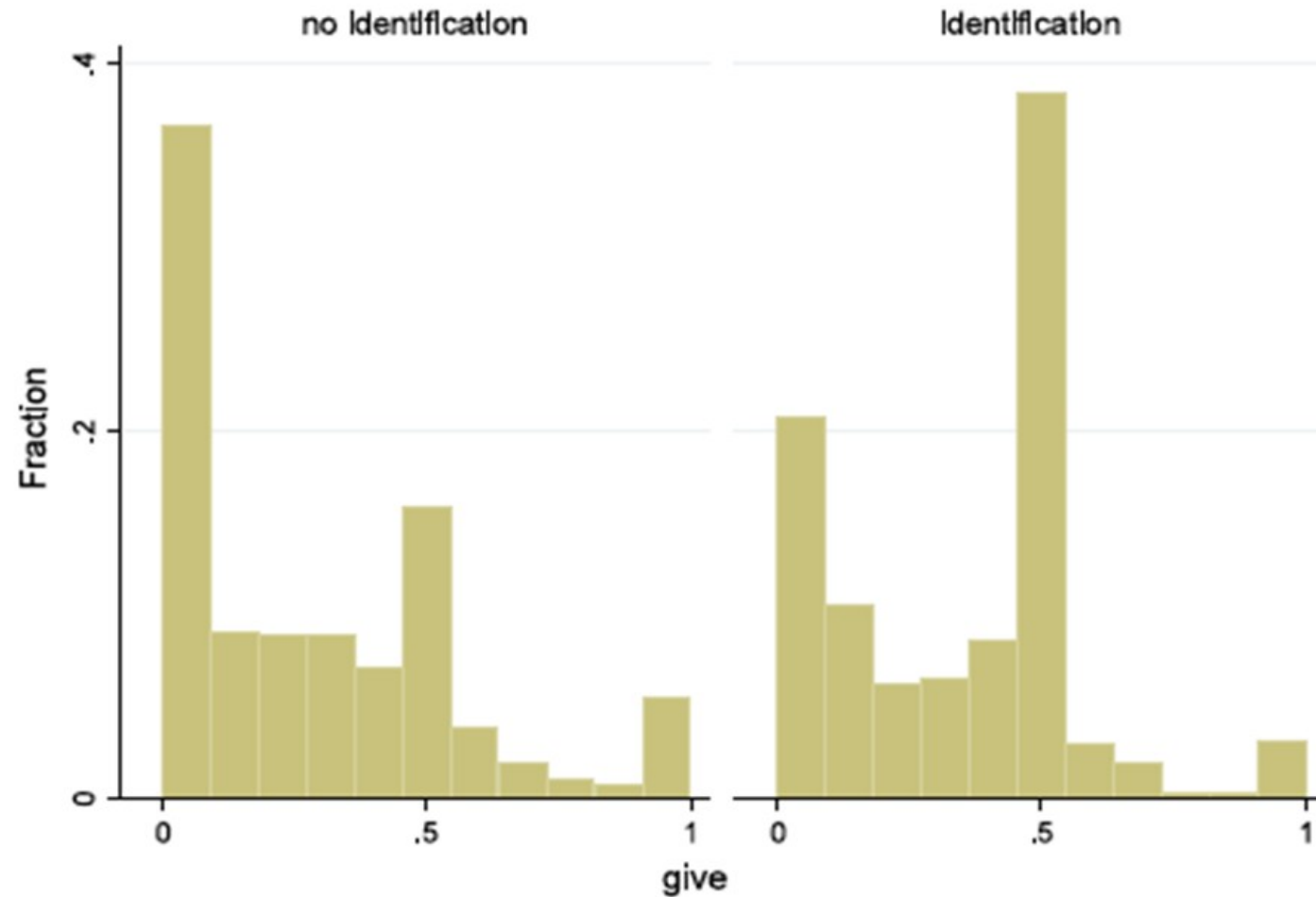

Fig. 3 Effect of dictator identification based on individual data

Sociální vzdálenost

- Co když hra není anonymní?
- Frey a Bohet 1995:
- Manipulace míry sociální vzdálenosti
- Anonymita, jednosměrná identifikace příjemce, identifikace příjemce s informací, dvousměrná identifikace
- V anonymní podmínce nenabídlo 0 28 % případů
- Jedno a dvousměrná identifikace: nulu nenabídl nikdo
- Průměrná nabídka: anon. 26 %, one-way 35 %, one-way info 52 %, two-way 50 %
- Čím víc víme, tím víc nám záleží na druhých
- Příklady???

Metaanalýza: Zásluhovost

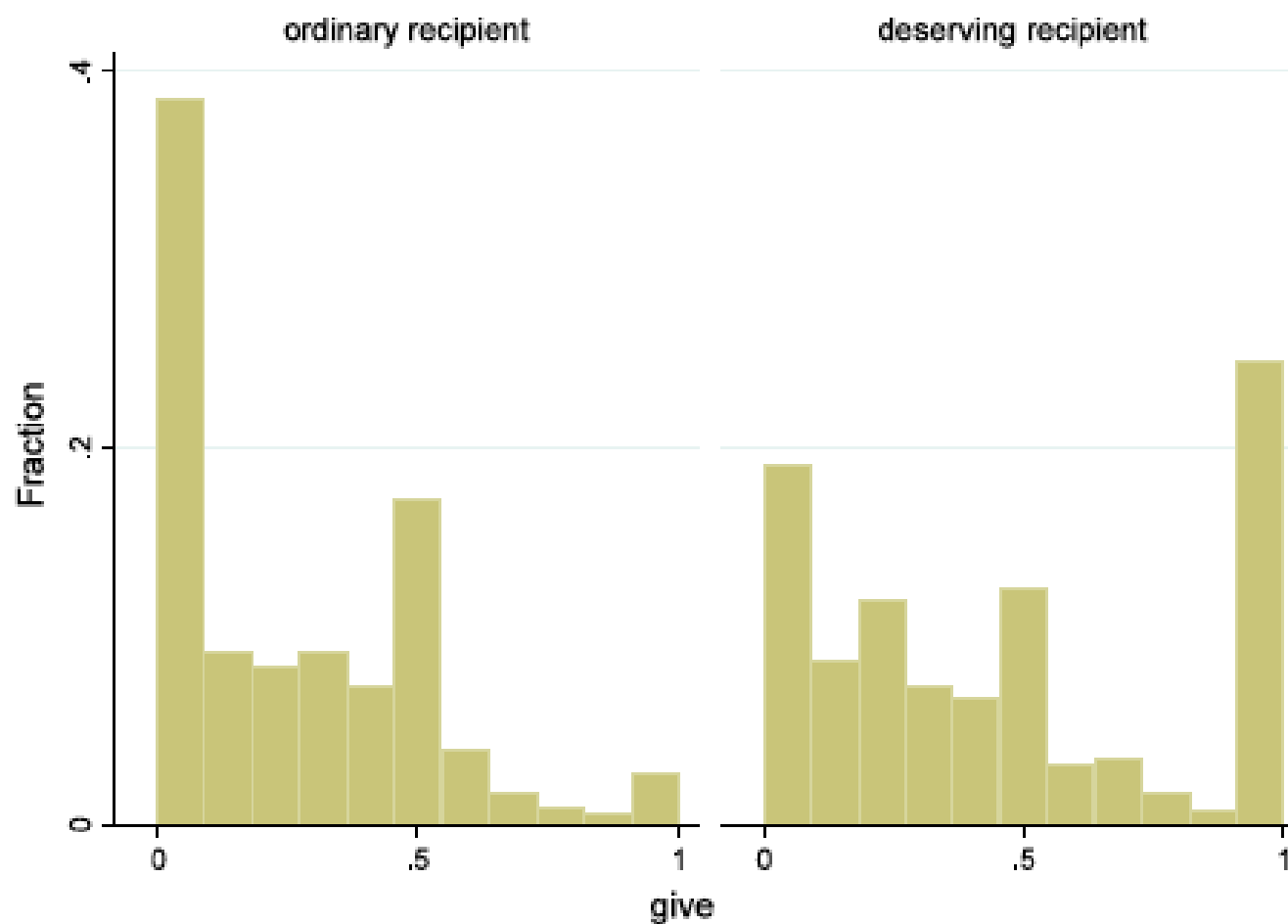
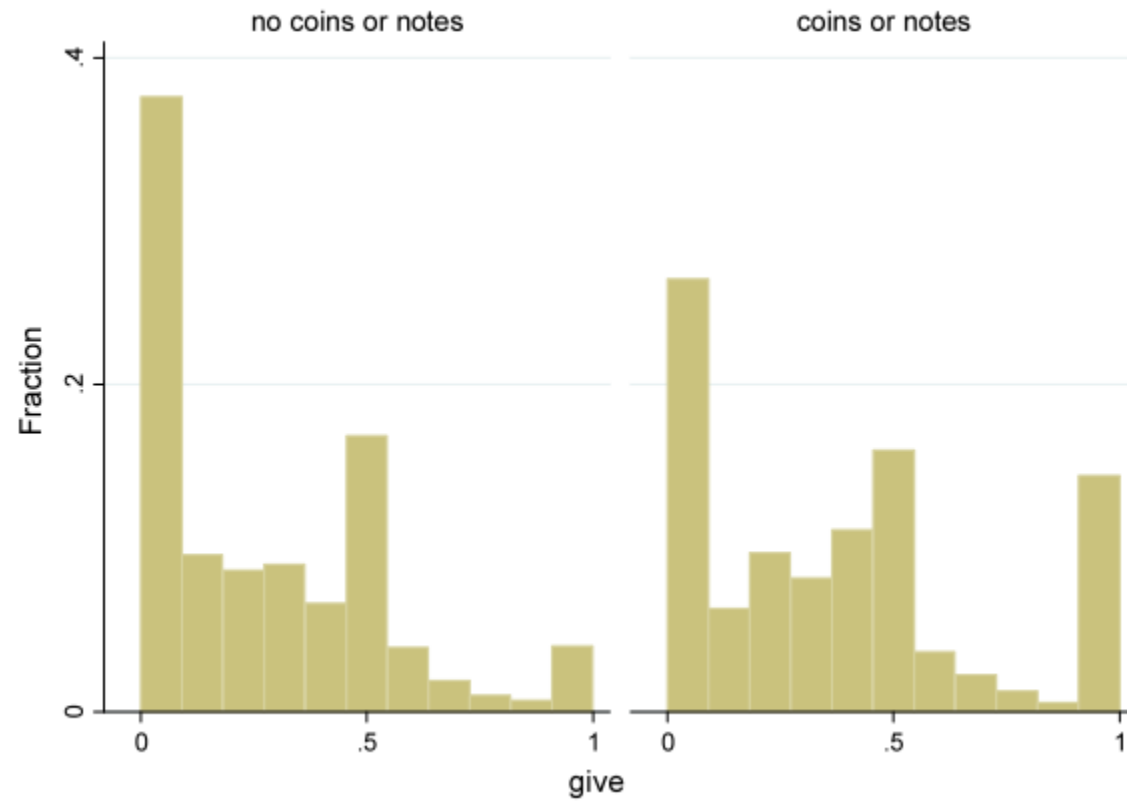
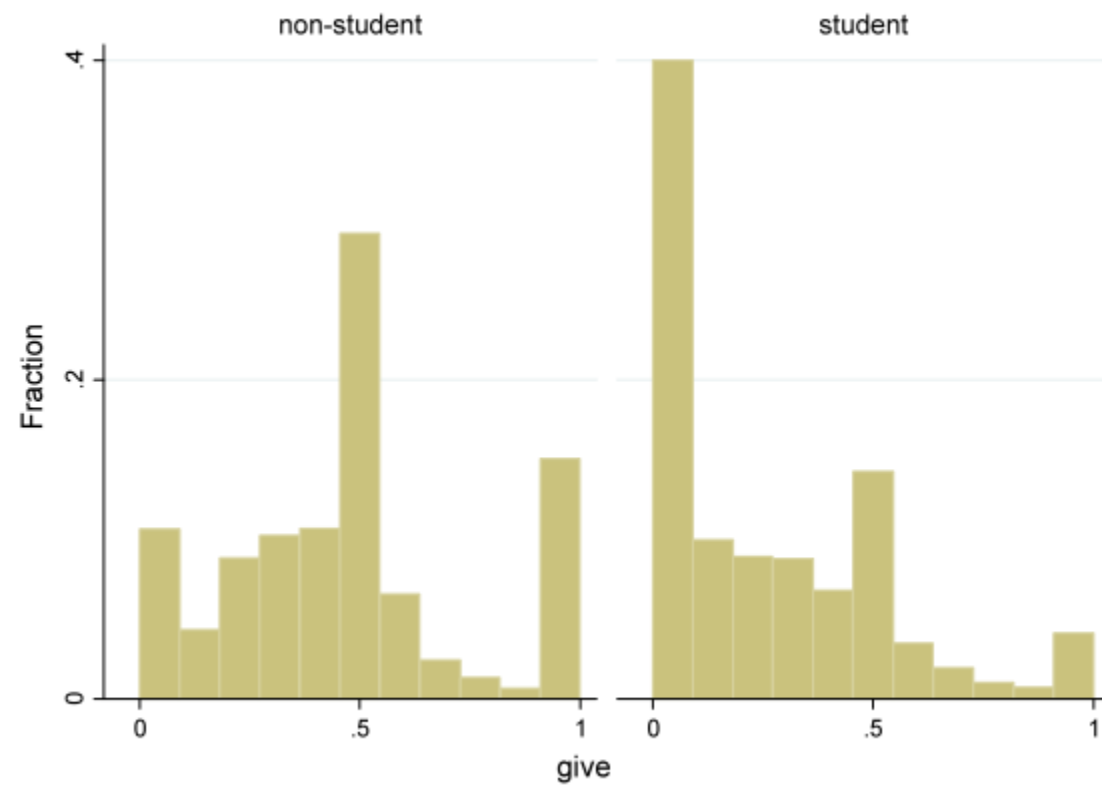

Fig. 4 Giving to a deserving recipient

Metaanalýza: Rámování

Metaanalýza: Individuální faktory

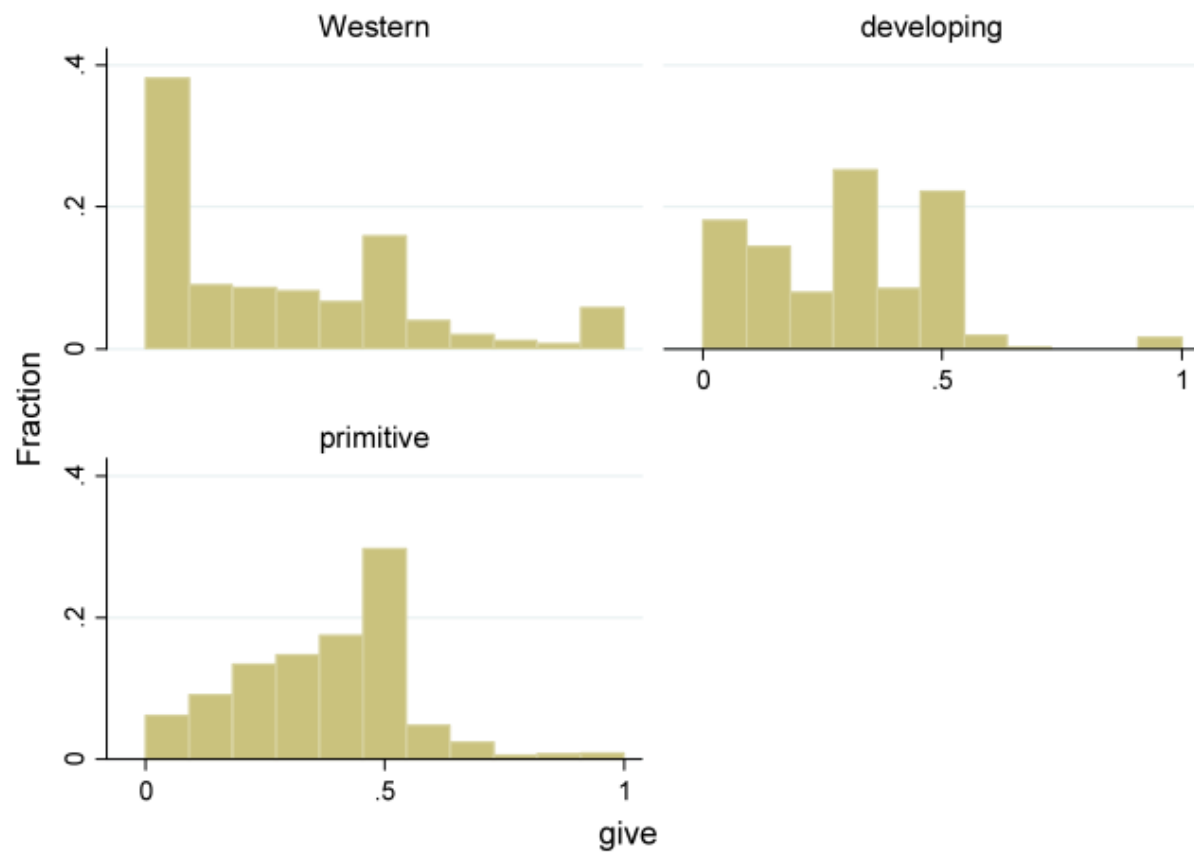
Individuální faktory: gender

- Eckel a Grossman 1998:
- Ženy jsou orientovány více sociálně, muži individuálně
- Dvojitá anonymita DG (eliminace jiných faktorů)

Table 1
*Percent of Decisions for Each
Amount Donated*

Amount donated	Women	Men
\$ 0	46.67	60.00
\$ 1	10.00	26.67
\$ 2	13.33	3.33
\$ 3	11.67	5.00
\$ 4	3.33	0.00
\$ 5	15.00	3.33
\$ 6	0.00	0.00
\$ 7	0.00	0.00
\$ 8	0.00	0.00
\$ 9	0.00	0.00
\$10	0.00	1.67
Average donation	\$1.60	\$0.82
Observations	60	60

Metaanalýza: Kulturní normy

Dispozice nebo norma?

- Altruismus jako evolučně daná biologická dispozice
 - Vyskytuje se ve všech kulturách
 - Existuje genetický základ altruismu (COMT Val158Met SNP)
 - Dopaminový neurotransmitter
- Altruismus jako sociální norma
 - V různých kulturách různé normy altruismu
 - Sledování sociálních norem nese odměny, porušování sociálních norem nese tresty

Altruismus u dětí?

- Jsou děti sobecké?
- Benenson, Pascoe a Radmore 2007:
- DG s dětmi různého socioekonomického statusu, výměna žetonů (4, 6 a 9 let)
- Alokace nálepek
- Altruismus i VŠECH věkových kategorií, s věkem se zvyšuje!
- Altruismus vyšší u dětí s vyšší socioekonomickým statusem
- Děti nejsou sobecké, míra altruismu ovlivněna socializací
- Vliv SES na socializaci

Benenson, Pascoe a Radmore 2007

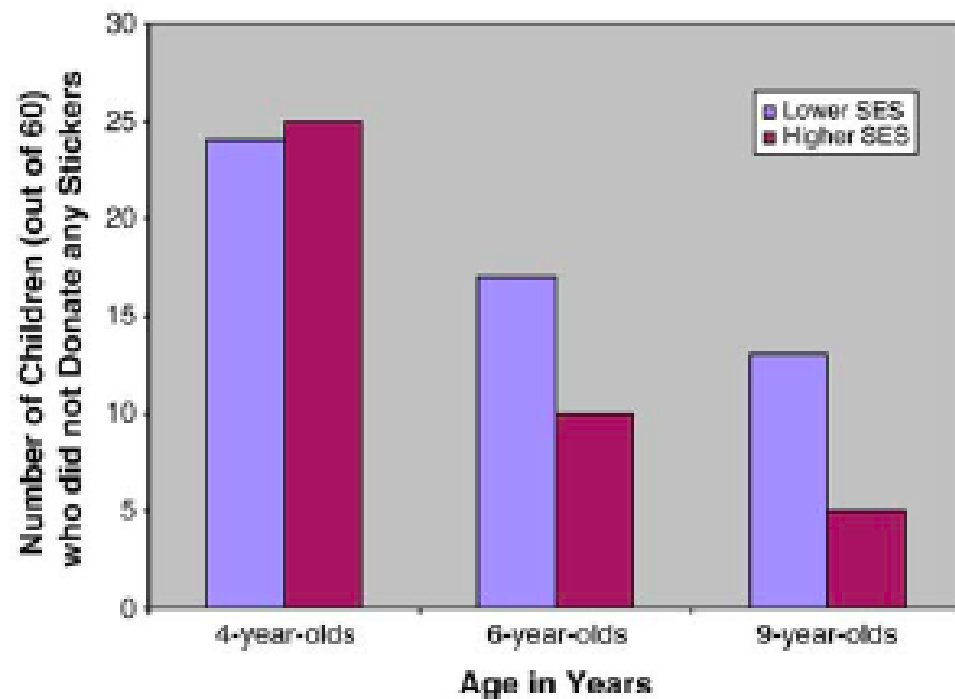

Fig. 2. Number of children who did not donate any stickers, by age level and SES.

Diktátor v politologii

- Fowler a Kam 2007
- Politická participace se neřídí pouze self-interestem
- Souvisí s altruismem? Nebo se sociální identitou?
- Sociální identita posiluje ohled k druhým lidem z vlastní skupiny
- Ohled k lidem z nečlenské skupiny (tedy ohled na ostatní bez rozdílu) je nižší
- Altruismus i sociální identita zvyšují míru politické participace
- Politická participace je tzv. other-regarding behavior

Donor	Anonymous Recipient	Democrat Recipient	Republican Recipient	N
All	29.9%	30.1	27.3	306
Democrat	29.6	31.5	26.0	173
Republican	29.2	29.6	32.7	78
Difference	.4	1.9	-6.7	
p-value	.41	.23	.02	

Note: p-values reflect probability that true relationship is opposite to the sign of the difference (Wilcoxon signed rank test).

TABLE 2 Strength of Partisanship and Allocations in the Dictator Game

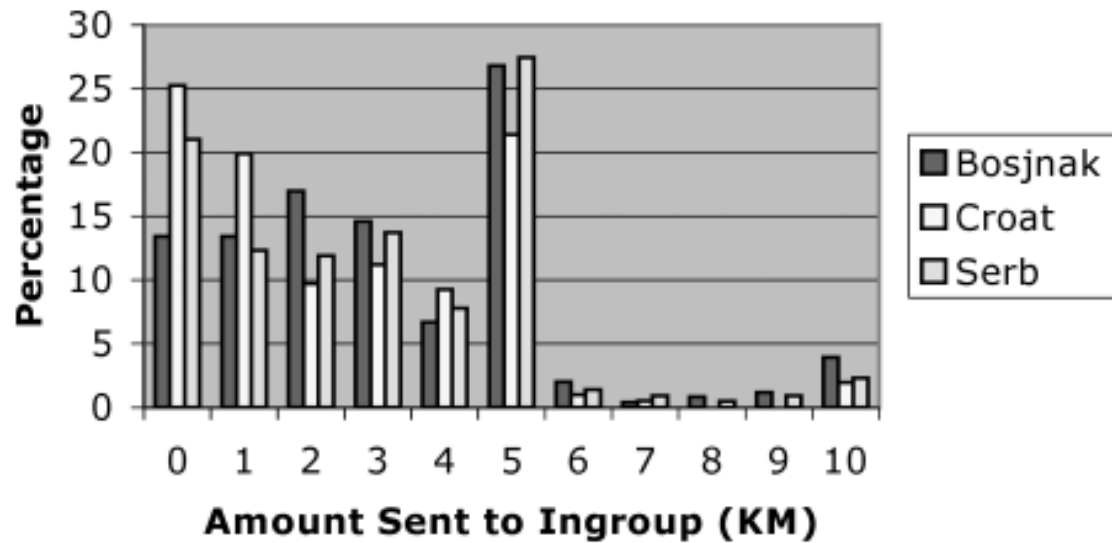
Donor	Anonymous Recipient	Partisan Recipients		N
		In-Party	Out-Party	
Strong Partisan	24.4	31.7	23.3	127
Weak Partisan	34.6	32.0	31.0	124
Independents	32.0		26.7	55

Altruismus a občanská válka: Whit and Wilson 2007

- Dictator ve společnosti, která si prošla v minulosti občanskou válkou
- Mohou být lidé k sobě hodní napříč zneprátenými etnickými skupinami
- Dictator jako metoda k měření diskriminace
- Co se stane, když proti sobě hrají muslimové, Srbové a Chorvati

FIGURE 1 Distribution of Amounts Sent in Decision 1 to Ingroup Recipients

the Subject and Recipient

Ethnicity of Subject	Ethnicity of Recipient	# Recipients	Mean	SD
Bosnjak	Bosnjak	254	3.22	2.41
Bosnjak	Croat	119	2.33	1.99
Bosnjak	Serb	133	2.39	2.46
Croat	Croat	206	2.45	2.22
Croat	Bosnjak	104	1.99	2.21
Croat	Serb	101	1.86	1.94
Serb	Serb	219	2.95	2.35
Serb	Bosnjak	111	2.39	2.19
Serb	Croat	107	2.25	2.21

Přetrvávají etnické animozity?

- Efekt pocitu ohrožení ze strany ostatních etnik oslaben
- Důležitý je pocit toho, že vlastní etnicita je důležitá
- Out-group bias je způsoben lidmi se silným pocit etnických vazeb
- Altruismus je možný 😊

TABLE 3 Tobit Estimates of What Is Sent to a Non-co-ethnic (D-2) Broken Down by Ethnicity of the Allocator

	Bosnjaks			Croats		
	Model 1	Model 2	Model 3	Model 1	Model 2	Model 3
Decision 1	.807*** (.054)	.807*** (.054)	.799*** (.054)	.959*** (.067)	.977*** (.066)	.963*** (.066)
Age	-.003 (.010)	-.007 (.010)	-.007 (.010)	.010 (.010)	.007 (.009)	.008 (.009)
Female	-.095 (.249)	-.045 (.247)	-.057 (.247)	.180 (.276)	.217 (.273)	.198 (.272)
Threat	-.262* (.147)		-.183 (.149)	-.393** (.165)		-.274 (.172)
Ethnic Ties		-.475*** (.182)	<u>-.421**</u> (.187)		-.551*** (.199)	<u>-.443**</u> (.208)
Serb Other	.078 (.248)	.048 (.247)	.058 (.246)	-.311 (.277)	-.362 (.273)	-.323 (.272)
Constant	.148 (.578)	.726 (.646)	1.045 (.693)	-.376 (.616)	-.031 (.655)	.364 (.693)
LL	-442.216	-440.444	-439.693	-304.465	-303.515	-302.234
r ²	.17	.17	.17	.22	.22	.23
N	252	252	252	203	203	203

	Serbs		
	Model 1	Model 2	Model 3
Decision 1	.903*** (.056)	.910*** (.056)	.897*** (.055)
Age	.017* (.009)	.017* (.009)	.016* (.009)
Female	.035 (.244)	.011 (.244)	.023 (.242)
Threat	-.446*** (.152)		-.288* (.162)
Ethnic Ties		-.706*** (.205)	<u>-.555**</u> (.219)
Croat Other	-.307 (.242)	-.298 (.242)	-.319 (.240)
Constant	-.193 (.588)	.194 (.621)	.663 (.667)
LL	-334.474	-332.819	-331.253
r ²	.24	.25	.25
N	216	216	216

Notes: These models are estimated for each ethnic group. Standard errors are in parentheses. ***Significant at $p \leq 0.01$, **Significant at $p \leq 0.05$, *Significant at $p \leq 0.10$.

Fairness

The background features two stylized, red and white figures in business suits. The figure on the left is pointing towards the figure on the right. The word 'Fairness' is written in white text across the top left of the image.

- Lidé mají averzi k nespravedlivému dělení

Hra: Ultimatum

Hráč nabízí částku Hráči 2, ten ji přijme, nebo odmítne. Pokud odmítne, nezíská nikdo nic.

Ukazuje se tendence k trestání jedinců, kteří nabízejí nespravedlivé částky

- Průměrná alokace Hráči 2: 30% (40%)
- Příjemci: ve více než polovině případů odmítají 20%-30% a méně

Ultimátum v politologii

American Political Science Review (2023) 1–19

doi:10.1017/S0003055422001459 © The Author(s), 2023. Published by Cambridge University Press on behalf of the American Political Science Association. This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution licence (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted re-use, distribution and reproduction, provided the original article is properly cited.

How Do Politicians Bargain? Evidence from Ultimatum Games with Legislators in Five Countries

LIOR SHEFFER *Tel Aviv University, Israel*

PETER JOHN LOEWEN *University of Toronto, Canada*

STEFAAN WALGRAVE *University of Antwerp, Belgium*

STEFANIE BAILER *University of Basel, Switzerland*

CHRISTIAN BREUNIG *University of Konstanz, Germany*

LUZIA HELFER *University of Geneva, Switzerland*

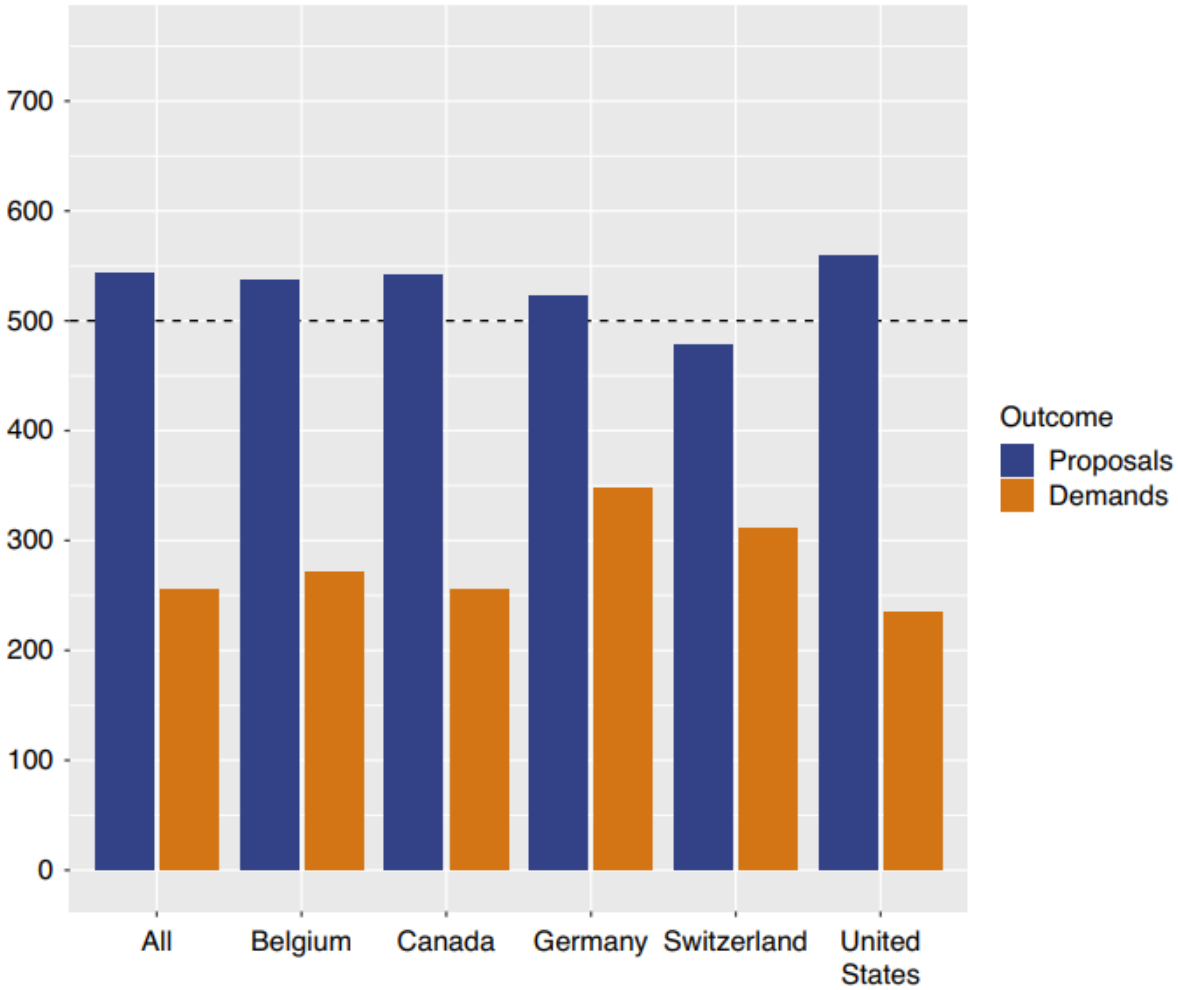
JEAN-BENOIT PILET *Université libre de Bruxelles, Belgium*

FRÉDÉRIC VARONE *University of Geneva, Switzerland*

RENS VLIEGENTHART *Wageningen University and Research, Netherlands*

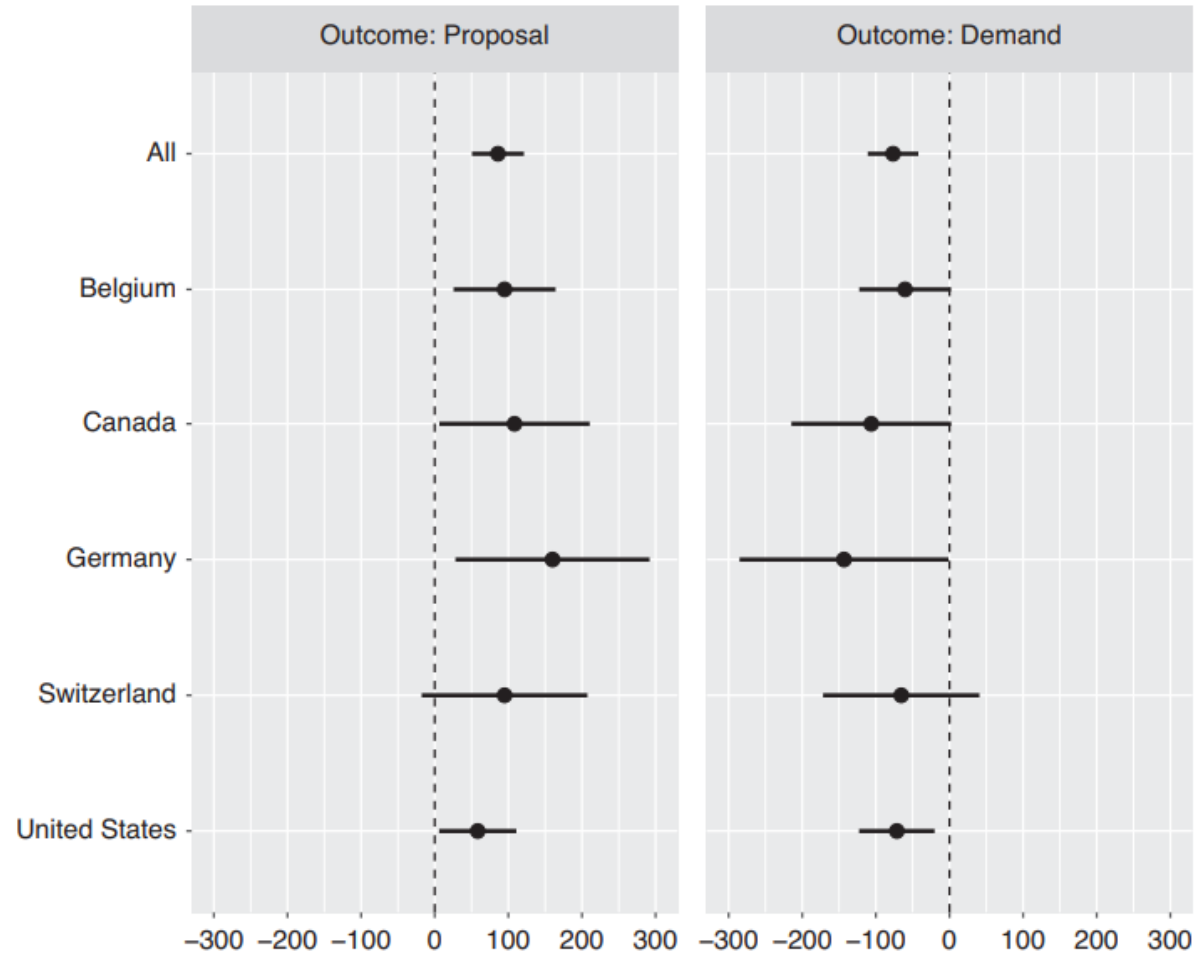
- Vyjednávání politiků
- 5 zemí
- Modifikované Ultimátum (hypotetické výplaty a ne finanční odměny – etická nutnost)
- Alokace 1000EUR
- V dotazníku otázka na alokovanou částku a minimální požadavek
- Experiment: in-party vs out-party; citizen vs politician

FIGURE 1. Proposals and Demands Made by Politicians in the Ultimatum Game

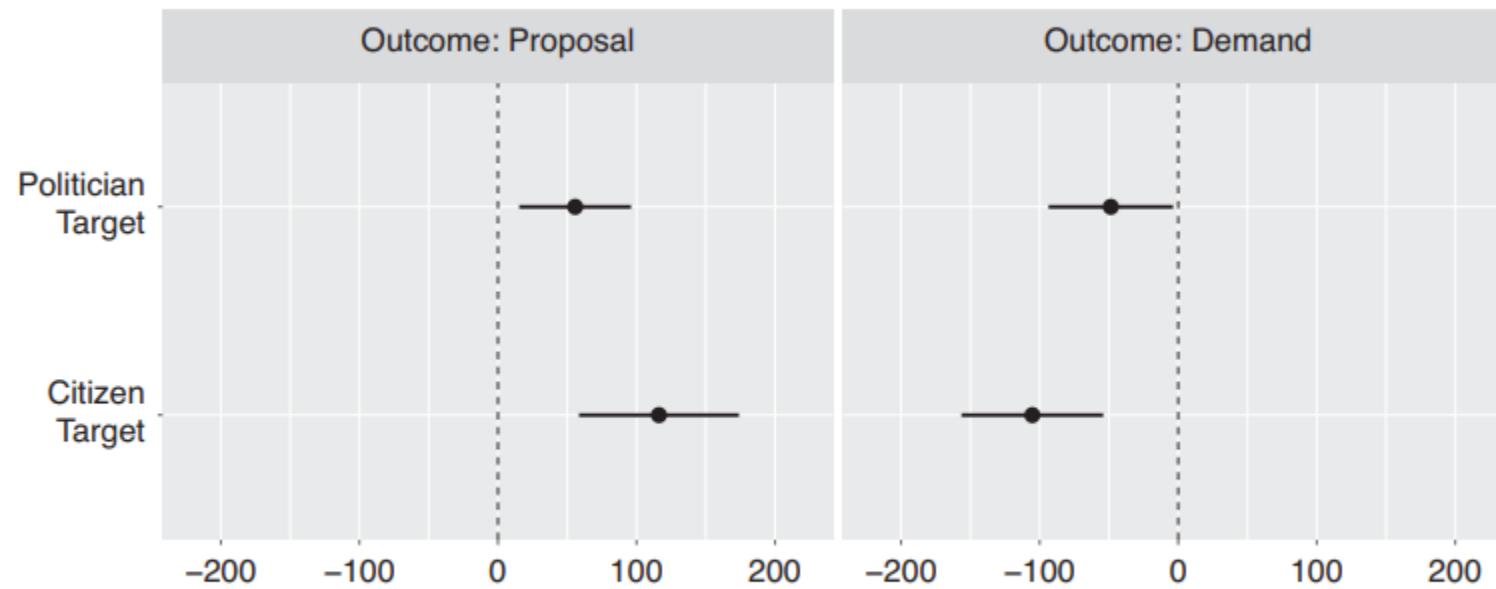
Note: Figures are means by country. Corresponding results are reported in [Table 2](#).

FIGURE 2. Partisanship Treatment Effects by Country

Note: Figure reports effect size estimates of the partisanship treatment used in the study, by country case. Dot estimates are the effect of playing with a co-partisan versus out-partisan target, for proposals (left panel) and demands (right panel). Bars are 95% confidence intervals from two-sided *t*-tests. Corresponding quantities are reported in [Table 4](#).

FIGURE 3. Partisanship Treatment Effects by Counterpart Type

Note: Figure reports effect size estimates of the partisanship treatments used in the study (co-partisan vs. out-partisan), for the pooled sample, by whether the target was a politician or a citizen. Dots are the partisanship effect sizes, and bars are the 95% confidence intervals from two-sided *t*-tests.

Důvěra a reciprocita

- Důvěra základem kooperace a řešení sociálních dilemat
- Klíčová pro moderní demokratické instituce
- Kolektivní akce
- Pokud se důvěra setká s reciprocitou, vzniká kooperace
- Reciprocita jako vzorec „vzájemné podmíněné výměny“

Reciprocita

- Společné rysy: jedinci mají tendenci reagovat na pozitivní chování pozitivně a na negativní chování negativně
- Nejčastější reciproční norma: oko za oko (tit-for-tat)
- Vítěz Axelrodova turnaje (1984)
- Pokud reciprocita rozšířená, je ve společnosti pobídka k budování REPUTACE
- Reputace – konsistentní chování, dodržování závazků (ve smyslu obětování nákladů)
- Reputací v reciproční interakci je důvěryhodnost (umožňuje efektivní sociální kooperaci)

Důvěra a důvěryhodnost

- Lidé se učí o tom, jak ostatní reaguji
- Role zkušeností a paměti
- Kooperace s těmi důvěryhodnými jedinci (Reputace)
- Vyhýbání se spolupráce s nedůvěryhodnými lidmi
- Ochota trestat
- Ne všichni mají internalizované normy
- Ne všichni se chovají stejně

Trust game

- aka Investment game
- Hráč 1 alokuje částku Hráči 2, částka se násobí (typicky třemi) a výslednou částku získává Hráč 2, který může libovolnou částku poslat zpět.
- První hra: Berg, Dickhaut a McCabe 1995
 - First movers průměrně poslali: 5,16 USD
 - Second movers průměrně poslali: 4.66 USD
- Social history podmínka
 - Pozitivní efekt na míru reciprocity
 - First movers: 5, 36 USD
 - Second movers: 6, 46 USD

Trust game

- Johnson and Mislin 2011 metaanalýza (162 replikací)
- - citlivost na experimentální protokol

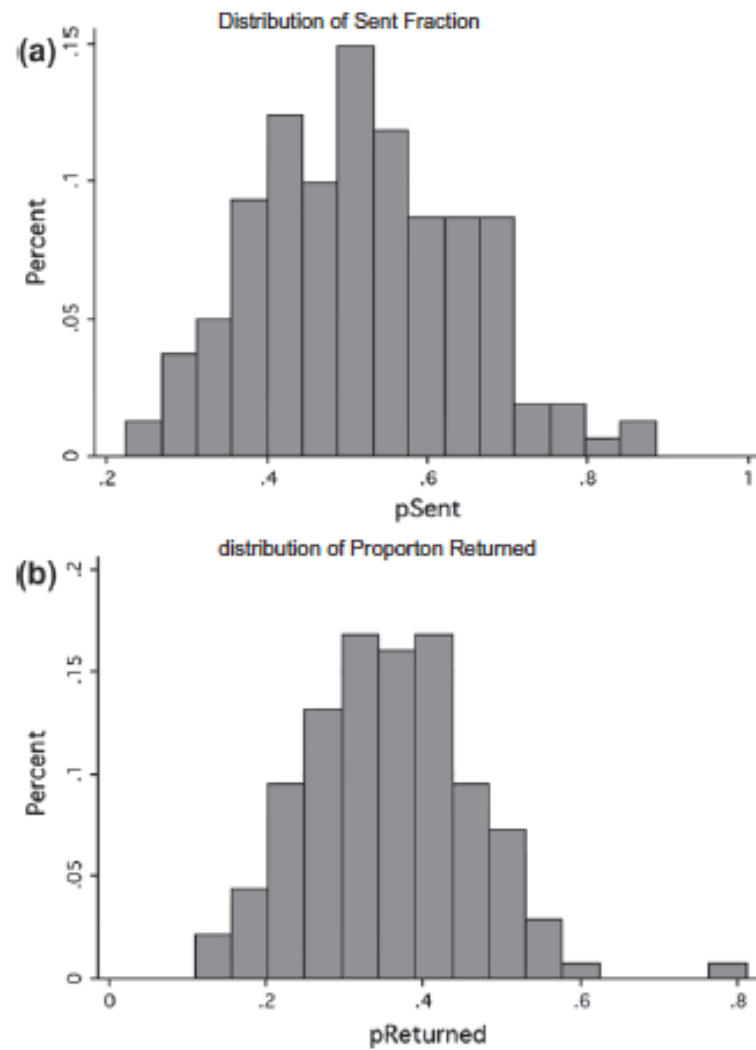

Fig. 1. Distribution of dependent variables. *Notes:* pSent and pReturn refer to the untransformed amount sent as a proportion of amount available by senders and the amount returned as a proportion of amount available by receivers respectively.

Reciprocita: silná nebo slabá?

- Reciprocita slabá: reciproční strategie jsou výhodné pro aktéry
 - Tit-for-tat
 - Je slabá reciprocita cestou k maximalizaci užitku?
 - Folk teorém: : V případě, kdy je kooperace výhodná (například v PD) se hráči snaží dojít ke kooperaci, pokud někdo nekooperuje = trigger strategy – protihráč stáhne svoji kooperaci (trest)
- Reciprocita silná: aktéři volí sub-optimální strategie, nesledují vlastní zájem. Pracují s ní evoluční biologové
 - Negativní reakce na sociální nespravedlnost (Sanfey et al. 2003)
 - Radost z trestání sociálních deviantů (de Quervain 2004)
- Jak interpretovat trestání? Mimo lab?

Důvěra a politické stranictví (Carlin and Love 2011)

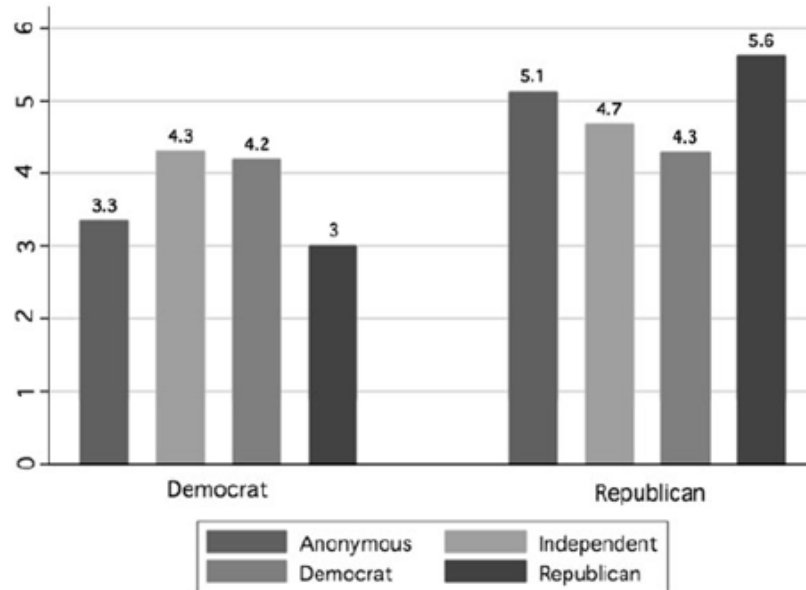

Fig. 2 Average tickets democrat and republican Player 1s sent to Player 2s in anonymous, independent, republican and democrat trust games

Table 2 Trust differentiation between co-partisans and rival partisans

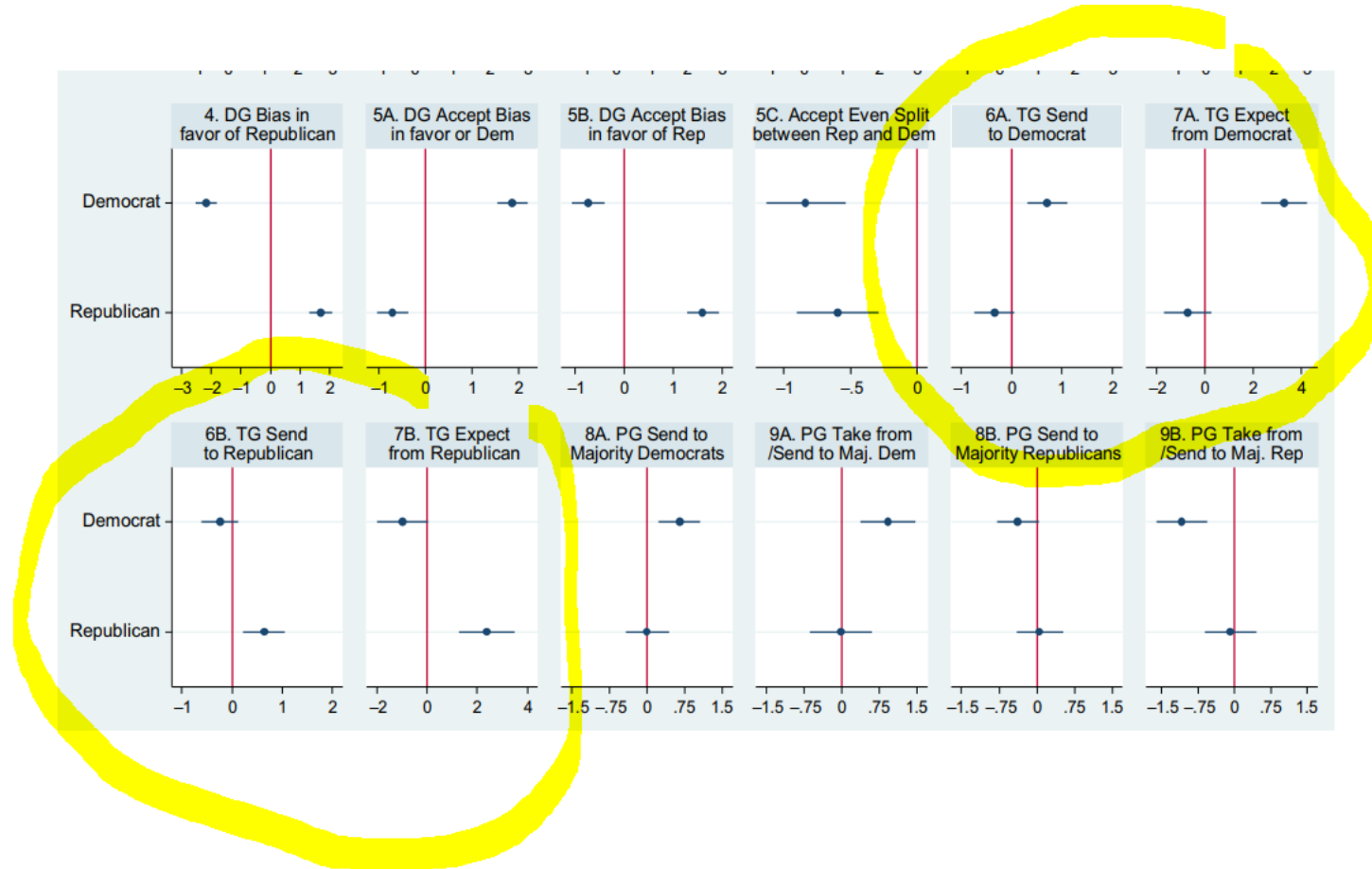
	Coefficient (standard error)
Political sophistication	2.42* (1.38)
Democrat	.29* (.78)
Strong partisans	5.38** (1.62)
Moderate partisans	0.34 (.77)
Internal political efficacy	0.6 (.73)
Income	0.18 (.16)
Male	-1.37* (.72)
Age	-.04 (.09)
Religious attendance	.15 (.29)
Constant	-1.15 (2.50)
<i>N</i>	64
Σ	2.75 (.36)
Pseudo R^2	0.06

Entries are tobit coefficients; 3 observations are right-censored

* $p \leq .1$ (two-tailed test),

** $p \leq .05$

Whit et al. 2021. Tribalism in America

Česká republika

- Pouze Hráči 1
- Opakovaná hra, v každém kole s jiným hráčem
- Manipulace informací o Hráči 2 (stranická preference a postoj k imigraci)

Original Research Article

PartyPolitics

Politically motivated interpersonal biases: Polarizing effects of partisanship and immigration attitudes

Lenka Hrbková

Masaryk University, Czech Republic

Petr Voda

Masaryk University, Czech Republic

Vlastimil Havlík

Masaryk University, Czech Republic

Abstract

We demonstrate effects of political preferences on interpersonal interactions in the environment of the highly unstable and volatile party system of the Czech Republic. The effects of partisanship on interpersonal relations are compared to the effects of attitudes on a salient issue. Two experiments confirm the potential of political partisanship to affect the individual's ingroup preferences and outgroup biases, which can influence willingness to converse with others in the context of an unstable party system. In a conjoint experiment, dis/agreement on immigration has comparable effects on interpersonal interactions. Avoidance of interactions with out-partisans is amplified when out-partisans talk about politics often. The patterns of ingroup preferences and outgroup biases are replicated in a trust game experiment. Both partisanship and immigration attitudes influence how subjects interact with others. Given the political context, the study provides a hard test of politically motivated ingroup and outgroup biases stemming both from party and policy preferences.

Party Politics
2023, Vol. 0(0) 1–15
© The Author(s) 2023

Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/13540688231156409
journals.sagepub.com/home/ppq

 SAGE

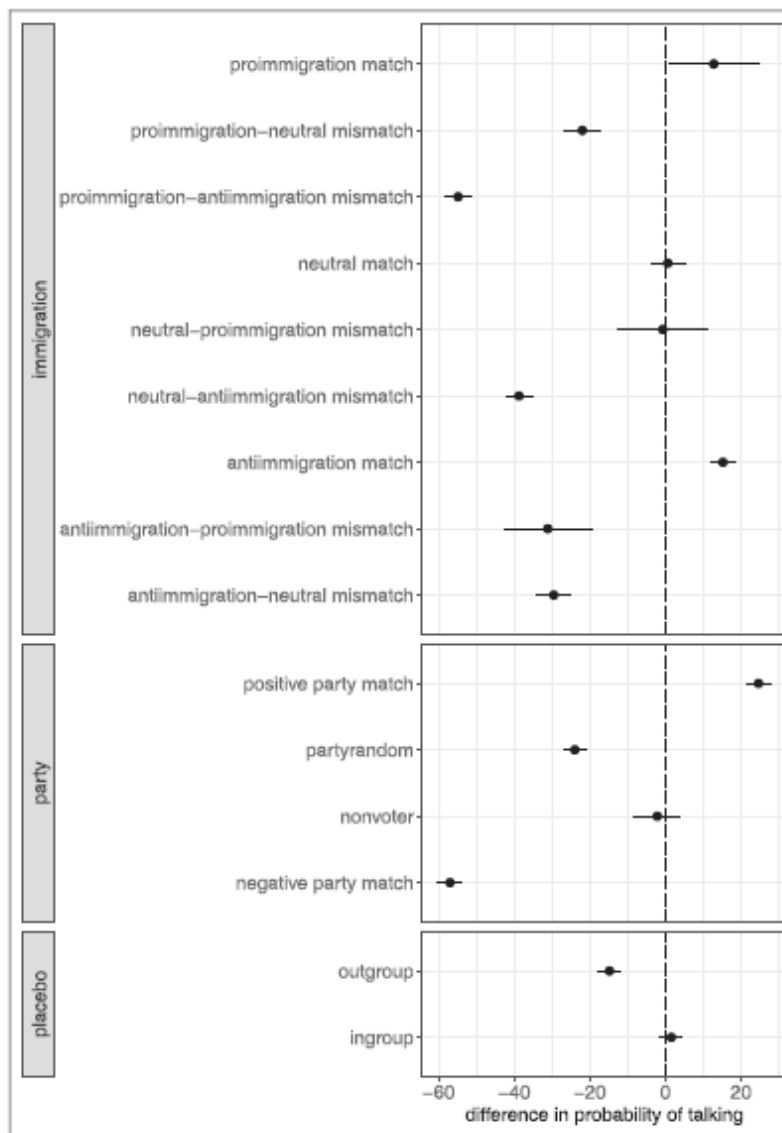

Figure 2. Effects of partisanship, immigration attitudes, and minimal group membership on allocations to Player 2.
 Note: Multilevel tobit model. Attitudes about immigration were coded as a subject-Player 2 match (e.g. immigration: proimmigration match when the Player 2's attitude matched the subject's attitude) or mismatch (immigration: *pro-anti mismatch* when the subject held a pro-immigration attitude while the Player 2 held anti-immigration attitude). Party preference is coded as the subject's vote choice matching Player 2 choice (*positive match*), the subjects' negative partisanship matching Player 2 vote choice (*negative match*), interaction with a nonvoter (*nonvoter match*) or interaction with a voter of a random party (*random*). Control indicates allocations to members of an ingroup and an outgroup in the minimal group condition.

Shrnutí

- Prosociální vs sobecké jednání
- Jak moc to jde odlišit?
- Altruismus
- Spravedlnost
- Důvěra a reciprocita

